

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Avgvstini Barbosæ I. V. D. Lvsitani, Protonotarii, Et
Ivdicis Apostolici designati pro Tribunali Nunciaturæ
Hispaniæ, ac insignis Ecclesiæ Vimaransenis Thesaurarij
Maioris, Collectanea Doctorvm, Qui ...**

Barbosa, Agostinho

Venetiis, 1643

De obseruandis, & euitandis, in celebratione Missæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14108

α C A N O N I

SI quis dixerit, in Missa non offerri Deo verum & proprium sacrificium, aut quod offerri non sit aliud, quàm nobis Christum ad manducandum dari, anathema sit. 1. Cor. 11.

β C A N O N I I

Si quis, illis verbis: Hoc facite in meam commemorationem, Christum non instituisse Apostolos Sacerdotes; aut non ordinasse, ut ipsi alijque Sacerdotes offerrent corpus & sanguinem suum, anathema sit. Lucæ 22.

γ C A N O N I I I

Si quis dixerit, Missæ sacrificium tantum esse laudis, & gratiarum actionis, aut nudam commemorationem sacrificij in cruce peracti, non autem propitiatorium, vel soli prodesse summenti, neque pro vivis, & defunctis, pro peccatis, pœnis, satisfactionibus, & alijs necessitatibus offerri debere, anathema sit.

δ C A N O N I V

Si quis dixerit, blasphemiam irrogari sanctissimo Christi sacrificio, in Cruce peracto, per Missæ sacrificium; aut illi per hoc derogari, anathema sit.

ε C A N O N V

Siquis dixerit, imposturam esse, Missas celebrare in honorem Sanctorum, & pro illorum intercessione apud Deum obtinenda, sicut Ecclesia intendit, anathema sit.

ζ C A N O N V I

Si quis dixerit, canonem Missæ errores continere, ideoque abrogandum esse, anathema sit.

η C A N O N V I I

Si quis dixerit, cæremonias vestes, & externa signa, quibus in Missarum celebratione Ecclesia Catholica utitur, irritabula impietatis esse magis, quàm officia pietatis, anathema sit.

θ C A N O N V I I I

Si quis dixerit, Missas, quibus solus Sacerdos sacramentaliter communicat, illicitas esse, ideoque abrogandas, anathema sit.

1. α C A N O N I.] Vide Stephanum Durant. de ritibus Ecclesie lib. 2. c. 2. fol. 205. Iodoc. Cocc. thesauro Cathol. tom. 2. lib. 6. art. 4. Vasq. in 3. part. tom. 3. disput. 222. n. 15. Azor. instit. moral. par. 1. lib. 10. cap. 8. quest. 4. Molfes. in sum. Theolog. moralis tract. 3. cap. 8. nu. 24. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de sacrific. Missæ disput. 1. diff. 2.

2. β C A N O N I I.] Vide S. August. lib. 10. de ciuitate Dei cap. 20. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 10. c. 8. quest. 4. Suar. de Relig. tom. 1. lib. 1. de diuino cultu c. 3. num. 9. Iodoc. Cocc. in thesauro Cathol. tom. 2. lib. 6. art. 4. Molfes. in summa Theolog. moralis tract. 3. c. 8. num. 24. & cap. 14. num. 11. Filliuc. in quest. moral. tract. 5. cap. 2. num. 33. Fagundez in quinque Ecclesie precepta lib. 3. c. 4. n. 10. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiast. tract. 4. cap. 2. q. 108.

3. γ C A N O N I I I.] Vide Vasq. in 3. part. tom. 3. disput. 228. num. 3. Ægid. de ConincK de Sacrament. & censur. tom. 1. quest. 83. num. 161. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 29. n. 49. Molfes. in sum. Theolog. moralis tract. 3. c. 15. num. 34. Filliuc. in quest. moralibus tract. 5. n. 43. & 50. Fr. Ludouic. Miranda in man. Pralat. tom. 1. quest. 41. art. 5. concl. 1. Bonacin. de Sacrament. disput. 4. quest. vltima puncto 4. num. 6. Fagundez in quinque Ecclesie precepta, part. 1. libro 3. cap. 11. numero 3. Paul. Layman. in summa Theolog. moral.

lib. 5. tract. 5. c. 2. n. 5. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de sacrific. Missæ disp. 1. diff. 15. & disp. 2. diff. 4. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 8. num. 22. cum seq. & num. 28.

δ C A N O N I V.] Vide Soar. tom. 3. disput. 69. sect. 2. 4. dub. 2. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. libro 29. numer. 59. Molfes. in summa Theologia moralis tract. 3. cap. 8. numero 23.

ε C A N O N V.] Vide Molfes. in summa Theologia moralis tract. 3. cap. 12. num. 26. & citatos supra cap. 3.

ζ C A N O N V I.] Vide Henriquæz in summa lib. 9. cap. 31. §. 2. Molfes. in summa Theolog. moralis tract. 3. cap. 12. num. 26. & citatos supra cap. 4. Ioan. de Lugo de Sacrament. tom. 1. tract. de Venerabili Eucharist. Sacramento disput. 19. sect. 10. num. 177.

η C A N O N V I I.] Vide Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 38. littera A. & citatos supra cap. 5.

θ C A N O N V I I I.] Vide Azor. instit. moral. p. 1. lib. 7. 10. cap. 30. quest. 1. vers. altera questio est. Balduin. iun. super opera controuerf. Bellarmin. part. 2. lib. 4. cap. 7. Raguc. de Missæ in Ecclesiis quest. 41. in fine, Molfes. in summa Theologia moralis tract. 3. cap. 7. num. 11. Filliuc. in quest. moral. tom. 1. tract. 4. cap. 9. num. 244. Fagundez in quinque Ecclesie precepta lib. 3. cap. 3. num. 14.

Decretum de obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ.

1 Missas nouas cantantibus nihil dandum. 2 Missas nouas celebrantes non possunt circumire Ecclesiam ad oblationes accipiendas. 3 Sacerdoti licet de iusto stipendio pro Missis ad sui sustentationem pacisci. 4 Missæ tot absolutè celebrari debent, quot ad rationem attributæ elemosynæ prescriptæ fuerint. 5 Missam qui suscipit celebrandam cum certa elemosyna, non potest eandem Missam alteri celebrandam committere parte eiusdem elemosynæ sibi retenta. 6 Missas ab offerente prescriptas celebrare tenentur Sacerdotes accipientes stipendium minus congruum. <i>Barbes. Collect. in Concil. Trid.</i>	7 Missa vna non potest quis duabus obligationibus satisfacere. 8 Episcopus prescribere debet elemosynam cõgruam vbi testatur reliquerit ut celebretur certus Missarum numerus. 9 Ecclesie, & loca pia ex elemosynis Missarum celebrandarum nullam vncunquę minimam portionem retinere possunt. 10 Sacerdos non potest pro vna Missa duplices elemosynas recipere. 11 Parochi in illis diebus, quibus Missam tenentur celebrare, non possunt pro ea manualem elemosynam recipere. 12 Beneficij Rector nõ tenetur Sacerdoti celebranti pro

- se dare stipendium ad rationem reddituum beneficij.
- 13 Eleemosynas Missarum celebrandarum non possunt administratores Ecclesie accipere si illis non nisi post longum tempus satisfacere valent.
  - 14 Episcopi in suis diocesibus interdicerent debent ne cui vago & ignoto Sacerdoti Missas celebrare liceat.
  - 25 Missæ sacrificium extra Ecclesiam peragi non debet.
  - 16 Privilegium Episcoporum, quod cum Altari portatili celebrare possint, & sibi facere celebrari, est sublatum per hoc decretum.
  - 17 Licentia, quam Episcopus concedere poterat, ut in sua diocesi extra locum sacrum in Altari portatili quis celebraret, est revocata per hoc decretum.
  - 18 Episcopus ex iusta causa potest concedere facultatem celebrandi extra Ecclesiam.
  - 19 Licentiæ concessæ Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus celebrandi in Altari portatili sunt revocata.
  - 20 Missa extra Ecclesiam, & locum sacrum ad id specialiter deputatum non potest celebrari.
  - 21 Oratoria in particularium dumtaxat domibus existentia comprehenduntur sub hoc decreto.
  - 22 Ecclesie, vel Capellæ publicæ non comprehenduntur hoc decreto.
  - 23 Musica lascivium quid aut impurum miscentes, & vana ac profana colloquia ab Ecclesiis arcenda.
  - 24 Musica instrumenta in Ecclesia licita.
  - 25 Missæ celebrandæ tempus.
  - 26 Missam in propria Ecclesia celebrare debet parochus, & non in alia.
  - 27 Missas duas festis diebus potest parochus ob defectum Sacerdotum ex concessione Episcopi celebrare.
  - 28 Missas celebrare ante celebrationem Missæ in Ecclesia parochiali non prohibetur Regularibus in suis Ecclesiis.
  - 29 Episcopus non potest concedere licentiam ut quis celebrare possit Missam cum Baretino.
  - 30 Missarum & candelarum certus numerus superfluitus ab Ecclesia remouendus.
  - 31 Parochus tenetur populum monere ut frequenter ad suas parochias saltem diebus Dominicis & maioribus festis accedant.
  - 32 Regulares cogere potest Episcopus ut in offertorio Missarum conventualium in diebus Dominicis declarent fidelibus, quæ festiuitates & ieiunia in illa hebdomada occurrant.
  - 33 Festos dies, & ieiunia in suis Ecclesiis annuntiare nullatenus prohibentur Regulares.
  - 34 Regularibus non est prohibitum inter Missarum solemnia vertere se ad populum, & generalem confessionem pro eo facere.
  - 35 Ordinarius non potest prohibere Regularibus ne Missas celebrent, & campanas pulsent in suis Ecclesiis ante celebrationem Missæ in Ecclesia parochiali.
  - 36 Regularibus licet celebrare Missam in Ecclesia seculari de consensu Rectoris eiusdem Ecclesie.
  - 37 Regulares non possunt in Sabbato sancto benedicere domos.

Quanta cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missæ sacrificium omni religionis cultu, ac veneratione celebretur, quibus facile existimare poterit, qui cogitarit, maledictum in sacris literis eum vocari, qui facit opus Dei negligenter. Quod si necessariò fatemur, nullum aliud opus adeò sanctum, ac diuinum à Christi fidelibus tractari posse, quam hoc ipsum tremendum mysterium, quo viuifica illa hostia, qua Deo Patri reconciliari sumus, in altari per Sacerdotes quotidie immolatur, satis etiam apparet, omnem operam & diligentiam in eo ponendam esse, ut quanta maxima fieri potest interiori cordis munditia, & puritate, atque exteriori deuotionis, ac pietatis specie peragatur. Cum igitur multa iam siue temporum vitio, siue hominum incuria, & improbitate irrepsisse videantur, quæ à tanti sacrificij dignitate aliena sunt, ut ei debitus honor, & cultus ad Dei gloriam & fidelis populi ædificationem restituatur, decernit sancta Synodus, ut Ordinarij locorum & Episcopi ea omnia prohibere, atque è medio tollere sedulo current, ac teneantur, quæ vel auaritia, idolorum seruitus, vel irreuerentia, quæ ab impietate, vix seiuncta esse potest, vel superstitio, veræ pietatis falsa imitatrix induxit. Atque ut multa paucis comprehendantur, in primis, quoad ad auaritiam pertinet, cuiusvis generis mercedum conditiones, pacta, & quidquid pro Missis nouis celebrandis datur, necnon importunas, atque illiberales eleemosynarum exactiones, potius quam postulationes, aliæque huiusmodi, quæ à simoniaca labe, vel certè à turpi quæstu non longè absunt, omnino prohibeant. Deinde, ut irreuerentia vitetur, singuli in suis diocesibus interdiciant, ne cui vago, & ignoto Sacerdoti Missas celebrare liceat. Neminem præterea, qui publicè, & notoriè criminosis sit, aut sancto altari ministrare, aut sacris interesse permittant, ne de patientur priuatis in domibus, & atque omnino extra Ecclesiam & ad diuinum tantum cultum & dedicata Oratoria, ab eisdem Ordinarijs designanda, & visitanda sanctum hoc sacrificium à secularibus, aut regularibus quibuscumque peragi, ac nisi prius qui interfint, decenter composito corporis habitu, declarauerint se mente etiam, ac deuoto cordis affectu, non solum corpore adesse, Ab Ecclesiis verò musicas eas, vbi siue organo, siue cantu lascivium, aut impurum aliquin miscetur, item sæculares omnes actiones, vana, atque adeò prophana colloquia, deambulationes, strepitus, clamores arceant, & domus Dei verè domus orationis esse videatur, ac dici possit. Postremo, ne superstitiori locus aliquis detur, edicto, & poenis propositis caueant, ne Sacerdotes alij, quàm debitis horis celebrent, neve ritus alios, aut alias cæremonias, & preces in Missarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Ecclesia probatæ, ac frequenti, & laudabili vsu receptæ fuerint. Quarundam verò Missarum, & candelarum certum numerum, qui magis à superstitioso cultu, quàm à vera religione, inuentus est, omnino ab Ecclesia remoueat, doceantque populum, quis sit, & à quo potissimum proueniat sanctissimi huius sacrificij tam pretiosus ac celestis fructus. Moneat etiam eundem populum, ut frequenter ad suas parochias, saltem diebus Dominicis, & maioribus

Hieron. 48.

Epist. 5.
Concil.
Laodice.
can. 8. Conc.
Carthag. 2.
canon. 9. c.
si. ut cum
seq. cap. hic
ergo c. nul-
lus presby-
ter & cap-
clericos de
conf. dist. 1.
iuxta Conc.
Laodic. c. 57.
& Feli. Papæ
in epistol. ad
omnes Episc.
& ante hos
Anacletus
episc. 1.
Marth. 21.

Cap. 1. de
par. Vide
Conc. Agat.
81. & 65.

ribus festis, accedant. *hac igitur omnia, quæ summam enumerata sunt, omnibus locorum Ordinarijs proponuntur, vt non solum ea ipsa, sed, quæcumque alia huc pertinere visa fuerint, ipsi pro data sibi à sacrosancta Synodo potestate, ac etiam, vt delegati Sedis Apostolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, statuunt, atque ad ea inuiolatè seruanda censuris Ecclesiasticis, alijsque pœnis, quæ illorum arbitrio constituentur, fidelem populum compellant, non obstantibus priuilegijs, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque.*

Multa circa hanc materiam cumulaui nouissime in meo tract. de officio, & potest. Parochi. cap. 11.

1. *a* Et quicquid pro Missis nouis celebrandis datur, De nihil dando cantantibus Missas nouas, vide Nauart. de orat. miscel. 56. num. 3. Gutier. canon. lib. 1. cap. 29.
2. Missas nouas celebrantes posse se tantùm in medio Altaris ad populum uertere, & oblationes sponte factas recipere, non autem circumire Ecclesiam hac de causa, referunt decim Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verb. Missa, vers. secundo, Galet. in margarita casuum conscient. verb. Missa 6.
3. *β* Illiberales eleemosynarum exactiones, &c. Sacerdoti licere de iusto stipendijs pro Missis ad sui sustentationem pacificè, dumodò expressè declaret se non pro Missæ officio, sed pro necessaria sustentatione illud exigere, ne speciem quandam negotiationis, atque adeo scandalum imperitijs exhibeant, tradunt Aragon. de iustit. & iure quest. 100. de simon. art. 2. Less. de iustit. lib. 2. cap. 35. dub. 8. num. 48. c. segg. Homobon. de Bonis de examine Eccles. p. 1. tract. 4. cap. 13. num. 116. in fine, Fagundez in quinque Ecclesia precepta, precept. 1. lib. 2. cap. 8. num. 2. & 3. Ioan. de Lugo de Sacramento. tom. 1. tract. de Venerabili Eucharist. Sacramento dist. 21. sect. 1. num. 1. cum segg. Suar. de Relig. tom. 1. lib. 4. de Simon. e. 21. n. 16. Sanch. in cons. moral. tom. 1. lib. 2. cap. 3. dub. 10. Hurtado de Sacram. tom. 2. tra. de sacrific. Missæ disp. 4. dist. 14. Barthol. à S. Fausto in tract. de suffrag. lib. 1. q. 64. Fraxinel. de obligation. Sacerd. sect. 3. par. 1. §. 5. nu. 4. vbi num. 5. cum Possuin. de officio Curati, cap. 2. num. 20. subdit ab hoc pacto re vera abstinendum esse, quia non potest esse sine luci auiditate, vel sine negotiatione, & scandalo.
4. Missa tot absolutè celebrari debent, quot ad rationem attributæ eleemosynæ præscriptæ fuerint, itaut aliquin ij, ad quos pertinet, suæ obligationi non satisfaciant, quinimo grauius peccent, & ad restitutionem teneantur, S. Congr. Concil. in decretis de celebratione Missar. §. 2. sub die 21. Iunii 1625. post meum tract. de officio, & potest. Episcopi, pag. 7. secundùm Lugdunen. impress.
5. Missam qui suscipit celebrandam cum certa eleemosyna, non potest eandem Missam alteri celebrandam committere, parte eiusdem eleemosynæ sibi retenta, ead. S. Congr. a loco, §. 4.
6. Missas ab offerente præscriptas celebrare tenentur Sacerdotes accipientes stipendium minus congruum, cum Ordinarius præscripserit eleemosynam congruam iuxta qualitatem loci, personarum, & temporum, S. Congr. Concil. in resolutionibus dubiorum, qua de anno 1626. mota fuerunt super decreta de celebr. Miss. dub. 3. impressa post d. meum tract. de officio, & potest. Episcopi pag. 10. secundùm Lugdunen. impress.
7. Missas, qui obligantur celebrare ratione beneficij, seu capellæ, legati, aut salarij, si eleemosynas pro alijs etiam Missis celebrandis susceperint, non possunt eandem Missa vtrique obligationi satisfacere. Eadem S. Congr. vbi proxime dub. 4. Et tenent Gauant. ad rubricas Missal. tom. 1. p. 3. tit. 12. num. 5. Antonin. Diana moral. resolut. tom. 1. tract. de celebrat. Missar. resol. 80. Ego ipse de officio, & potest. Parochi cap. 11. num. 11. Quamuis contrarium sustineant Suar. de Sacramento. disput. 86. sect. 1. & 3. Vasq. disput. 234. e. 6. Luis. Turrian. in select. disput. part. 2. disput. 31. dub. 16. Alphons. de Leone in tract. de iubilæo part. 3. quest. 20. nu. 27. Fraxinel. de obligat. Sacerd. sect. 4. conel. 4. §. 8. Barthol. à S. Fausto in tract. de iubilæo lib. 1. q. 81. Homobon. de Bonis de examine Eccles. part. 1. tract. 4. cap. 13. quest. 121. & in consulti. casuum Conscient. vol. 2. part. 5. resp. 63. Ludouic. à Cruce in exposit. Bullæ Cruciatæ disput. 3. dubi. 19. num. 22. quos refert & sequitur Ioan. de Lugo d. tract. de Eucharist. disput. 21. sect. 1. num. 21. cum segg.
8. Missarum numerum si testator relinquat vt celebrentur pro eius anima absque vlla præscriptione eleemosynarum, collect. in Concil. Trid.

syna, tunc ab Episcopo, non verò ab hæredibus est præscribenda eleemosyna congrua, quæ respondeat oneribus Missarum celebrandarum secundùm morem ciuitatis, vel prouinciæ, ead. S. Congr. dub. 5.

Ex eleemosynis Missarum celebrandarum nullam vtunque minimam portionem retinere possunt Ecclesia, ac loca pia, seu illorum administratores ratione expensarum, quas subeunt in Missarum celebratione, nisi cum Ecclesiæ, & loca ipsa auios non habent redditus, quos in vsum earundem expensarum erogare licitè possint, & tunc quam portionem retinebunt, nullatenus debet excedere valorem expensarum, quæ pro ipsomet tantùm Missæ sacrificio necessarij sunt subeundæ, & nihilominus eo etiam casu curandum esse vt ex pecunijs quæ supersunt, expensis, vt supra, deductis absolute tot Missæ celebrentur, quot præscriptæ fuerint ab offerentibus eleemosynas, ead. S. Congr. dub. 7.

Pro celebratione Missæ quando offertur eleemosyna maiore solita, debet absolute is, cui oblata fuerit, eandem integram eleemosynam tribuere Sacerdoti celebranti, nec vllam illius partem sibi retinere potest, ead. S. Congr. dub. 9. & ideo iam celsarunt varia feribentium sententiæ, vt attestatur Ioan. de Lugo d. disput. 21. sect. 2. num. 29.

Sacerdos duplicem eleemosynam recipiens non potest vnica Missa satisfacere duabus obligationibus, nisi in fundatione expressè cautum sit quòd non teneatur Sacrificium applicare, Sel. in selectis canon. cap. 28. num. 3. attestans sic fuisse resolutum in Aretina 28. Aprilis 1629. Vnde nec iam hodie ex prædicta S. Congr. declaratione licet Sacerdoti pauperi accipere pro vna Missa tot stipendia, quot sufficiunt ad eius diurnam sustentationem, ex Ioan. de Lugo d. disput. 21. sect. 2. num. 27. vbi nu. 28. subdit nec id licere vigore priuilegiorum à summis Pont. aliquibus Religionibus concessorum, cum à S. Congr. iam reuocata sint, & Barthol. à S. Fausto in tract. de suffrag. lib. 1. quest. 67.

Parochi in illis diebus, quibus Missam tenentur celebrare, non possunt pro ea manualement eleemosynam recipere, Sel. d. cap. 28. num. 4. vbi refert ita fuisse decim sub die 2. Septembris 1629.

Beneficij Rector per alium Missas celebrare valens non tenetur Sacerdoti celebranti dare stipendium ad rationem reddituum beneficij, sed satis est vt ei tribuat eleemosynam congruam secundùm morem ciuitatis, vel prouinciæ, nisi in fundatione ipsius beneficij aliud cautum fuerit, S. Congr. Conc. super decretis de celebrat. Missar. dub. 9. refert Ioan. de Lugo d. disput. 21. sect. 2. num. 30.

Eleemosynas Missarum celebrandarum non possunt administratores Ecclesiæ magnæ deuotionis, & concursus accipere, si ipsdem Missis non nisi post longum tempus satisfacere valeant, nisi de consensu eorū, qui eleemosynas tribuunt, ead. S. Congr. dub. 14.

γ Ne cui vago, & ignoto Sacerdoti, &c. Episcopi in suis diocesisbus interdicere debent, ne cui vago & ignoto sacerdoti Missas celebrare liceat. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 18. q. 9. met ipsum de officio, & potest. Episcopi part. 2. alleg. 21. num. 1. Hieron. Roder. in compendio quest. regul. resol. 2. de celebrat. Missæ, num. 17. Alzed. de precell. Episcop. dignit. part. 1. cap. 10. numer. 30. Sanch. in opuscul. moral. libro 7. cap. 1. dub. 47. num. 1. & latè infra, sess. 23. de reform. e. 16.

δ Nōc patiantur priuatis in domibus, &c. Vide Henriq. in sum. lib. 8. cap. 56. Gutier. canon. lib. 1. cap. 30. num. 24. cum segg. latè Fr. Ioann. de la Cruz de statu Relig. lib. 2. cap. 5. dub. 7. Petri. de Ledesma in summa part. 1. de Sacrament. vbi de Eucharist. conel. 2. dub. 1. & 2. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 10. cap. 26. à princip. Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. nu. 21. in fine, pag. 140. Agid. de Coniunct. de Sacramento. tom. 1. quest. 83.

- quest. 83, num. 223, cum seqq. Bonacin. de Sacrament. disput. 4. quest. ult. puncto 9. num. 9. & 10. Paul. Layman in Theolog. moral. lib. 5. tract. 5. c. 5. num. 4. Fr. Ludovic. Miranda in man. Prolat. tom. 1. q. 40. art. 9. concl. 3. & 4. Ioan. Valer. de differentiis inter utrumque forum, verb. Missa differ. 2. Aloyf. Ricc. in decis. curia Archiep. Neapol. par. 4. decis. 78. Hurtado de Sacram. tom. 2. tract. de sacrific. Missa disput. 4. diffie. 6. Tambur. tom. 3. de iure Abbatum disput. 5. q. 11. num. 69. Homobon. de Bonis de examine Eccles. tract. 4. quest. 137. vbi ex Nald. verb. Missa num. 31. & ex commentar. suis de humana vita statu p. 1. cap. 15. obligat. 4. subdit Episcopum non posse dare licentiam alicui vt domi locum honestum habeat, qui per modum facili solum diuino cultui seruiat, in quo celebratur.
16. Vtrum privilegium Episcoporum quod cum Altari portatili celebrare possint, & sibi facere celebrari, de quo in cap. ult. de privileg. lib. 6. sublatum sit per hoc decretum, dubitat Nauarr. consil. 16. in antiq. aliis 5. in nouis sub illo tit. de privileg. Sed sublatum non esse resoluunt Azor. d. c. 26. q. 4. Ludou. Beia respons. casuum conscient. part. 2. casu 33. Vgolin. de officio Episcopi cap. 2. §. 2. nu. 4. Hurtado de Sacram. tom. 2. tract. de sacrific. Missa disput. 4. diffie. 6. vers. Episcopis tamen, in cap. ult. Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarre, lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis num. 73. Fagundez in quinq. Eccles. precepta p. 2. lib. 3. cap. 13. num. 19. Vafq. disput. 233. nu. 7. Ioan. de Lugo de Sacrament. tom. 1. tit. de Eucharist. disput. 20. sect. 2. num. 49. Ego ipse de officio, & potest. Episcopi part. 2. alleg. 23. num. 5. Ratio est, quia intentio Concilij est tollere abusus, & in Episcopis non est abusus, cum fiat ex causa vt quotidie Missam audiant, d. cap. fin. quam non audient si illa privilegia Episcopi derogarentur, & maxime transiendo, & itinerando, vel ex causa valetudinis, concedit Ioan. Valer. de differ. inter utrumque forum, verb. Missa, differ. 2. vers. hac tamen regula; & saltem occasione pestis, & belli admittit Sel. d. cap. 18. num. 5. vbi refert ita fuisse decusum in causa Lombardis 17. Augusti 1630.
17. Sed an facultas, quam Episcopus concedere poterat, vt in sua diocesi extra locum sacrum in Altari portatili quiesceret, per cap. Missarum, de consecrat. dist. 1. sit reuocata per Concil. in presentia? Reuocata esse absolute tradunt Paul. Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 21. num. 8. Nauarr. in man. cap. 25. num. 81. Gutier. d. cap. 30. num. 25. Azor. d. cap. 26. quest. 8. Ioan. Valer. d. differ. 2. vers. secundo fallit, Beia d. casu 33. vers. tertio dico, Cardos. in praxi Iudic. verb. Episcopus num. 9. Fagundez d. cap. 13. nu. 6. Hurtado d. tract. de sacrific. Missa disput. 4. diffie. 6. in princ. Et sic ad Papam solum, & non ad Episcopum spectare post Concil. Trid. licentias huiusmodi concedere, referunt decusum Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore Eccles. decis. 538. num. ult. in 1. edit. aliis resol. 460. in fine in 2. edit. Ioan. Valer. loci proxime citato. Armendar. dist. 17. de Episcopis numer. 74. vbi num. 70. & 71. addit pariter fuisse resolutum non posse Ordinatum restringere, aut aliquo modo impedire licentias a Sede Apostol. concessas celebrari faciendi in priuatis Oratorijs, vigore d. cap. Missarum, sed debere eorum formam obseruare, visitando tantum Oratoria si decenti loco, ornateque sint.
18. Ex iusta autem causa posse Episcopum facultatem concedere celebrandi extra Ecclesiam, vel alium locum sacrum, non obstante hoc decreto, illud solum pro libito, & sine iusta causa fieri prohibente resoluunt Nauarr. consil. 16. in antiq. aliis consil. 5. in nouis, de privileg. Sayr. in floribus decis. sub eod. tit. decis. 17. Ludovic. Beia d. casu 33. vers. tertio dico, Zerol. in praxi Episcopi part. 1. verb. Missa, Praefec. in simili praxi part. 1. cap. 5. num. 8. Villalob. in summ. part. 1. tract. 8. differ. 13. nu. 2. ad fin. Hieron. Roderic. in compend. quest. regul. resol. 9. nu. 5. Bonacin. de Sacrament. disput. 4. quest. ult. puncto 9. num. 10. Raguc. de Missa in Ecclesia quest. 57. nu. 1. vbi n. 2. cum seqq. ponit exemplum vrgentis necessitatis, videlicet cum multitudo maxima populi adesset in campo, & vellet ac teneretur audire Missam, nec adesset locus capax, vel cum ad audiendum maxima populi frequentia confluit, seu tempore belli, aut pestis Ioan. Valer. d. verb. Missa differ. 2. vers. non tamen casu, & vers. quartum fallit, vbi explicat quando sunt supplicationes ad partia eremitoria, vel debent celebrari aliqua Missae nouae, ad quas maxima multitudo, quam Ecclesia, vel

eremitorium capere non potest, conuenit, vel quando Ecclesia sunt combustae, & exercitus exiit in campo; ego ipse de officio, & potest. Episcopi part. 2. alleg. 23. numero 8.

Contra Azor. d. part. 1. lib. 10. cap. 26. quest. 3. Valer. Reginald. d. lib. 29. num. 176. Aegid. de Coninek de Sacrament. 7. §. 3. num. 225. Fr. Ludovic. Miranda in man. Prolat. tom. 1. q. 40. art. 9. concl. 3. in fine, existimantes nec iusta de causa posse Episcopum dare facultatem celebrandi in capella domus priuata, & sub dio, etiam adhibito vtroque Altari, firmo scilicet, & portatili.

Vtrum autem licentia, seu priuilegia concessa in cap. 19. in his 30. de privileg. & per diuersos summos Pontif. Fratribus Minoribus, & Praedicatoribus celebrandi in Altari portatili sine alia Ordinariorum licentia in locis, quos degunt, reuocata sint per hoc decretum? Reuocata esse tenent Nauarr. d. cap. 25. num. 82. in fine, Stephan. Durant. de ritibus Eccles. lib. 2. cap. 6. num. 3. vers. quo etiam decreto, & num. 8. Henriquez d. cap. 27. §. 3. in commento littera F. Soar. d. disput. 81. sect. 3. vers. quarta exceptio, Fr. Ludovic. Miranda d. quest. 41. artic. 9. conclus. 4. Molfes. in summa Theolog. moral. tract. 3. cap. 10. num. 39. Homobon. de Bonis d. tract. 4. quest. 137. Azor. d. cap. 26. q. 7. Ludouic. Beia d. casu 33. vers. & quamuis Aegid. de Coninek d. quest. 83. nu. 226. Ioan. Valer. d. verb. Missa differ. 2. in princ. Raguc. d. quest. 57. num. 1. Fagundez in quinq. Ecclesie precepta part. 1. lib. 3. cap. 13. a. num. 16. Lotter. de re benefice. lib. 1. q. 50. numer. 15. Ego ipse dicta alleg. 23. num. 4.

Contra Fr. Eimman. in summa verb. Missa, num. 16. & q. Regul. tom. 1. quest. 43. art. 5. Villalob. in summa p. 1. tract. 8. differ. 23. n. 6. §. tambien tienen, Petr. de Ledesma, & Ioan. a Cruce, quos refert, & sequitur Portel. in dubijs Regularibus verb. Altare, num. 2. Hieron. Roderic. d. resol. 9. num. 4. Ioan. de Lugo d. tract. de Eucharist. disput. 20. sect. 2. num. 51. existimantes posse hodie Regulares vt dictis priuilegijs, tacentibus, & non contradicentibus Episcopis.

Atque omnino extra Ecclesia, &c. Vide S. Thom. 3. q. 85. artic. 3. ad 1. Guilielm. Durant. in rationali dinior. Offic. lib. 4. c. 1. n. 41. Petr. de Ledesma in summa p. 1. de sac. vbi de Eucharistia, cap. 2. Soar. d. disp. 81. sect. 3. & 5. Ioan. de la Cruz d. lib. 2. c. 5. dub. 7. Azor. d. cap. 26. q. 1. Cened. practic. & canonic. quest. 9. 44. a. n. 5. Filiuc. in quest. moralibus tom. 1. tract. 5. n. 15. Ioan. Valer. d. differ. 2. in princ. vers. Missa, Fr. Ludovic. Miranda d. quest. 41. art. 9. concl. 2. Raguc. d. q. 57. in princ. Fernandez in examine Theologie moralis p. 3. cap. 5. §. 10. Raguc. de Missa in Ecclesia q. 57. Homobon. de Bonis de examine Eccles. tract. 4. q. 158. Fagundez in quinq. Ecclesie precepta, part. 1. lib. 3. cap. 13. num. 2. citatos per me d. part. 2. alleg. 23. num. 1. vbi num. 2. cum pluribus resoluo mortale esse peccatum extra casum necessitatis in loco no sacro celebrare, licet non detur scandalum, nouissime Ioan. de Lugo de Sacrament. tom. 1. tract. de Eucharist. disput. 20. sect. 2. a. num. 48. vbi inter casus necessitatis, quos excipit, enumerat, si dum aliqui peregrinantur, diu Missa caere coguntur, quando Ecclesiae sunt dirutae, quando multi conueniunt ad solemnitatem, & non capit eos Ecclesia; item in castris pro militibus in litore pro nauis intra treme existentibus, vel multitudine etiam nauantium in alijs nauibus, vt festo die Missam audiant, de quo etiam Hurtado d. tract. de sacrific. Missa disput. 4. diffie. 6. vers. obseruandum est secundum.

¶ Dedicata Oratoria, &c. Oratoria in particularium dumtaxat domibus existentia comprehendi sub hoc decreto, resoluunt Sel. in selectis canon. c. 18. num. 25. asserens sic fuisse resolutum in Florentina 1. Septembris 1615. & in Colimbriens. 1. Iulij 1616. Vnde Carol. Nouar. in comment. ad cap. Missarum 13. de consec. dist. 1. citatus a Ioan. de Lugo d. disp. 20. sect. 2. num. 50. aduertit palatium Episcopi non existimari domum priuatum, atque ideo non esse ablatam Episcopis facultate habendi Oratoriū ad diuina deputatū, in quo celebrare possint, sicut antea in suis domibus.

Ecclesia, vel Capella publica non comprehenduntur hoc decreto, dummodo earum ianua in via publica exeat, & ad illam omnibus publicis pateat accessus, nec fenestra in illa sint, per quas in eam prospectus haberi valeat, habeatque necessaria requisita, nec turibus parochialibus

- chialibus prauideatur, ita Sel. d. cap. 18. num. 26. attestans ita fuisse decitum in diocesi Florentina, & Colimbrien.
25. *Ab Ecclesijs verò musicis eas, &c.* Vide Caiet. in 2. 2. q. 91. art. 1. vers. inter hac, Nauarr. in man. cap. 12. num. 87. Valent. 2. 2. disp. 16. quæst. 9. puncto unico. Soar. tom. 2. de relig. lib. 4. de orat. cap. 13. num. 16. & 17. Sanch. in præcepta Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 8. nu. 7. Bonacin. de horis canon. disp. 2. quæst. 1. puncto 3. num. 1. metipsum in collect. ad cap. dolentes num. 15. de celeb. Missar. Ioan. Sanci. in select. disp. 47. num. 22.
24. Musica instrumenta in Ecclesijs licita esse si decenter adhibeantur, docent Caietan. in summ. verb. organorum vsus, Soar. d. lib. 4. c. 8. num. 5. cum seqq. Carol. Macign. de horis canon. cap. 61. num. 9. Molfet. in summ. Theolog. moralis tract. 5. c. 2. à num. 65. Filiuc. in quæst. moral. tract. 23. cap. 3. ad fin. nu. 120. Peregrin. in constit. cleric. Regular. p. 1. cap. 1. §. 10. Ego ipse in collect. ad d. c. dolentes num. 16. & in tract. de Parocho p. 1. cap. 13. num. 23. cum seqq.
25. *No Sacerdotes alijs, quam debitis horis celebrent.* Tempus, seu horam celebrande Missæ regulariter incipere ab aurora, quando aer incipit illustrari, seu illuminari per primam Solis irradiationem, vel paulo antè per dimidiã horam vsque ad meridem, tradunt Nauarr. in manu. cap. 25. num. 85. & de orat. miscel. 76. Henric. in summ. lib. 9. cap. 24. §. 6. Sot. in 4. dist. 1. 2. quæst. 2. art. 2. Victor. in summ. vbi de Eucharistia num. 97. Stephan. Durant. de ritibus Eccles. lib. 2. cap. 7. Soar. tom. 2. disp. 80. sect. 4. Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciat. §. 1. 3. ad fin. Nald. verb. Missa num. 21. Barthol. ab Angelo de Missa dial. 5. §. 647. Azor. in sit. moral. part. 1. li. 10. cap. 25. Vafq. in 3. p. tom. 3. disp. 233. num. 26. cum seqq. Piafex. d. cap. 3. num. 22. vers. fuscus, Pirigian. dist. 13. quæst. 2. art. 4. Aigid. de Coninck de Sacrament. tom. 1. quæst. 83. nu. 217. cum seqq. Fr. Ioan. de la Cruz de statu relig. lib. 2. cap. 5. dub. 6. Valer. Reginald. d. lib. 29. num. 173. Fr. Ludovic. Miranda d. tom. 1. q. 40. art. 10. Bonacin. de Sacrament. disp. 4. quæst. ultim. puncto 9. à princ. Filiuc. d. tom. 1. tract. 5. à nu. 111. Fagundez in quinque Ecclesijs præcepta præc. 1. lib. 3. cap. 17. latè Ioan. de Lugo de Sacrament. tom. 1. tract. de venerabili Eucharistia Sacramento disp. 20. sect. 1. num. 24. cum seqq. vbi à nu. 31. dissentit quid intelligatur nomine auroræ in aie materia, & n. 28. post Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 43. art. 5. & Antonin. Dianam moral. resolut. tom. 1. tract. de celebrat. Missar. resolut. 33. resolut. per Tridentinum in presenti non esse reuocata priuilegia nonnullis Religiosis concessa celebrandi vnam, vel duas horas ante auroram. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de sacrif. Missæ disp. 4. diffie. 4. cum seqq.
26. Missam in propria Ecclesia celebrare debere Parochum, & non in alia, quacunq. consuetudine in contrarium non obstante, tenet Sel. d. c. 18. n. 20. asserens ita fuisse decitum in Lucana 15. Septembris, & 17. Nouëbris 1629.
27. Missas duas festis diebus posse parochum ex concessione Episcopi ob defectum Sacerdotum celebrare, tradidit idem Sel. eoraro loco, vbi attestatur ita fuisse resolutum sub die 17. Augusti 1626.
28. Missas celebrare nequaquam prohibetur Regularibus in suis Ecclesijs ante celebrationem Missæ in Ecclesia parochiali, idem Sel. vbi supra, qui refert ita decitum in nullius prouincia Rauennaten. 15. Septembris 1629.
29. Episcopus non potest concedere licentiam vt quis celebrare possit Missam cum Bareuno in capite, sed tantum ad summum Pontif. spectat dare huiusmodi licentiam, ita Sel. d. cap. 18. num. 27. refertens sic resolutum sub die 16. Februarij 1619. & ego ipse de officio, & potest. parochi cap. 11. num. 36.
30. *Quarundam verò Missarum, & candelarum, &c.* Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Missa, Gabr. Vafq. in 3. part. tom. 3. disp. 233. num. 26. Villalob. in summ. part. 1. tract. 8. diffie. 31. num. 6. Portel. in dubijs Regular. verb. Missa num. 9. Laçana in summa quæst. Regular. cap. 21. num. 21. Sanchez in præcepta Decalogi tom. 1. li. 2. cap. 40. num. 40. vbi num. 41. agit de Trinitarijs sancti Amatoris, de quibus etiam Petr. Ciruelo in tract. de superstit. part. 3. c. 11. Martin. Delr. diquis. magic. par. 2. quæst. 4. sect. 17. Torreblanca de Magia lib. 1. quæst. 28. num. 11. Et de Trinitarijs S. Gregorij vide Homobon. de Bonis de examine Eccles. part. 1. tract. 4. cap. 13. quæst. 117. Torreblanca d. quæst. 28. à num. 12. Hieron. Roderic. Barbof. Collect. in Concil. Trid.

in compendio quæst. regular. resolut. 25. num. 8. metipsum de officio, & potest. Parochi, cap. 11. num. 29. vbi refert quomodo dici debeant triginta Missæ S. Gregorij.

Moneant frequenter, &c. Vide Ferdinand. Pæz Lusit. in 31. repet. cap. Missas, de consecr. dist. 1. num. 133. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 38. à num. 7. Suarez. tom. 3. disp. 87. sect. 2. in dubio, eua secundam Missæ dimensionem, Cened. ad Decretal. collect. 104. Fr. Emman. in summ. tom. 1. cap. 249. num. 25. & quæst. regular. tom. 1. quæst. 43. art. 7. Henric. in sum. lib. 9. cap. 25. §. 9. Azor. in sit. moral. part. 1. lib. 7. cap. 6. quæst. 4. nouissimè Trullench in Decalog. lib. 3. cap. 1. dub. 6. per tot. Valer. Reginald. in praxi fori pænie. lib. 10. quæst. 3. num. 22. Aigid. de Coninck de Sacrament. tom. 1. quæst. 85. num. 312. Aloyf. Ricc. in decis. curia Archiepif. Neapol. part. 1. decis. 152. latè Fagundez in quinque Ecclesijs præcepta, præc. 4. lib. 2. cap. 3. num. 8. cum seqq. Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verb. Parochia, & part. 1. verb. Missa. §. 6. vbi attestatur decitum non posse Episcopum cogere populum multis & pœnis, etiam in casu notabilis negligentia, aut contumacia ire ad audiendam Missam in parochia sua, de quo Bert. Lucent. in praxi crimin. Regul. tit. 4. c. 34. nu. 5. vers. Populum tuum, Hieron. Roderic. in compendio quæst. Regular. resolut. 25. num. 5. Suar. de Relig. tom. 1. lib. 2. de diebus festis cap. 16. n. 10. vbi ostendit hæc verba nõ esse necessitatis, sed congruitatis. Ioan. de Lugo d. disp. 22. num. 2. Fagundez d. cap. 3. num. 13. refert d. part. 2. alleg. 24. num. 17. vbi num. 18. aduerto Missæ audiendæ præceptum adimpleri quocunq. in loco audiat, siue in propria parochia, siue in qualibet alia Ecclesia, aut loco vbi celebretur, posse tamen fieri aliunde, vt aliquis peccet non audiendo Missam in propria parochia, videlicet si nolit eam audire ex contemptu, aut quando Parochus declarat ea, quæ parochiani scire tenentur, latius de his omnibus in meo tract. de officio, & potest. Parochi cap. 11. ex nu. 14. cum seqq. & nouissimè Theophil. Parochor. p. 2. art. 17. Mich. Lochmaier in sua Parochiali Curatorum cap. 5. Vnde non poterit Parochus compellere Parochianos in suis Ecclesijs Missas audire, Portel. in addis. ad dubia Regular. verb. Missa num. 1. & 2. Hieron. Roder. in compend. quæst. Regul. resolut. 109. n. 6. Nec potest Episcopus constitutionem facere, qua precipiat suis subditis vt non audiant Missam nisi in proprijs Parochijs. Gutier. canon. lib. 1. c. 30. nu. n. 14. in fine, Azor. p. 1. lib. 7. c. 6. g. 6.

Hec igitur omnia, &c. Exempti subieciuntur Ordinario quoad hoc quod non possunt celebrare in Oratorio, nisi ab Episcopo designato, & debitis horis, & contra facientes oppositum potest Ordinarius procedere per censuras, & alias pœnas, & similiter si in Missa aliquas egermonias superstitiosas obseruent, vel alia, quæ Episcopo indecentia sacrificio videantur. Ita Sanch. in consil. moral. lib. 6. c. 9. dub. 2. num. 7. Posse Episcopum Regulares cogere vt in offertorio Missarum conuentualium, quæ Dominicis diebus in monasterijs celebrantur, declarent fidelibus, quæ festiuitates & ieiunia in illa hebdomada occurrant, ne ignorantia horum festorum, & ieiuniorum præcepta Ecclesiastica à fidelibus transgrediantur tenet Portel. in dubijs regul. verb. Episcopus num. 7. Hieron. Roder. in summ. quæst. Regular. resolut. 25. sub num. 5. Fr. Emman. quæst. regul. tom. 1. q. 43. art. 7. vbi refert se ita vidisse obseruari à quibusdam Fratibus Ordinis Mendicantium in diocesi Elboren. Regni Portugaliæ, refert Ego ipse d. alleg. 24. num. 21. & de officio, & potest. Parochi cap. 16. num. 26.

Vnde festos dies & ieiunia in suis Ecclesijs annunciare nullatenus prohiberi Regulares dicit Laurent. de Peirinis in constit. sui Ordinis Minimorum tom. 2. constit. 7. p. 1. V. nu. 13. vers. ad primum, pag. 193. referens ita fuisse decitum sub die 2. Iulij 1620. Laçana in summ. quæst. Regular. c. 12. n. 41. vers. ad primum. Ego ipse d. cap. 16. num. 26. in fine.

Regularibus non esse prohibitum inter Missarum solennia vertere se ad populum, & generalem Confessionem pro eo facere, atque etiam in medio Altaris sistendo elemoynas, & oblationes ab offerentibus recipere, non autem eis licere ab Altari discedere, & per Ecclesiam circumire, resolut. Aldan. in compendio canon. resolut. li. 1. cap. 13. n. 3. vbi refert se fuisse decitum in nullius prouincie Rauennaten. 15. Septembris 1629. & refert Laçana in summ.

summ. quest. Regul. cap. 9. num. 45. & c. 12. num. 41. vers. ad 2. quod sacra Congregat. Concilij in una Bononiens. 2. Julij 1620. censuit posse Regulares inter Missarum solemnia recipere ea, quae sibi offeruntur, dummodo a perambulationibus per Ecclesiam, ac similibus elemosynarum extortionibus se abstineant.

35. Regularibus nequaquam prohibitum esse Missas celebrare, & campanas pulsare in suis Ecclesijs ante celebrationem Missae, & pulsationem campanae in Ecclesia parochiali, ideoque Ordinarium minime hoc illis prohibere posse, sed tantum monere populum ut accedat ad Ecclesiam parochialem ad S. Concilij Trident. praescriptum, tenet Ald. d. cap. 13. num. 4. attestans ita resolutum in d. nullius provinciae Raven.

Regularibus Missae sacrificium in Ecclesia seculari de consentu Rectoris eiusdem Ecclesiae celebrare licere tradit Sel. in seld. Canon. cap. 1. num. 8. attestans sic decidisse S. Congr. Episcop. & Regul. sub die 10. Ianuarij 1611. cuius decisionis memini in tract. de Parocho part. 1. cap. 1. num. 51. Non licere tamen Regularibus in suis Ecclesijs ad celebrandum admittere Presbyteros seculares contra prohibitionem Episcopi, censuit sacra Congreg. Concilij in una Bononiens. 2. Junij 1620. quam refert Lazana in summ. quest. Regular. c. 12. num. 41. vers. ad 12.

36. Regulares non posse in Sabbato sancto benedicere domos, cum non possint hoc munus extra Capitulum suum exercere, concludit Sel. d. cap. 15. num. 10. asserens ita fuisse resolutum sub die 23. Nouemb. 1619.

DE REFORMATIONE.

Omnes Clerici sint à negotijs secularibus alieni, honestè, graviterque se gerant, ac sanctè viuant; cum ceteri in eos suos oculos conijciant, ex ijsque sumant, quod imitentur.

CAPVT PRIMVM.

- 1 Doctores referuntur de vita, & honestate cleric. agentes.
- 2 Luxus in habitu, seu vestitu.
- 3 Comestationes.

- 4 Choreæ.
- 5 Clericis ad aleas, & taxillos ludere non licet.
- 6 Subditus non potest à correctione, quam Superior contra illum facit, appellare.

Matth. 5. Tit. 2. c. qualiter 2. de accus. cap. clericos. 21. dist. 8. Sess. 14. in proemio. De vita & honest. cler. extra in 6. & cap. non oportet in 2. de consecrat. dist. 5. c. canon. 14. q. 3. credo 21. q. 3. Concil. Carth. 1. c. 6. & Concil. Carthag. 3. c. 15. Concil. Chalcedon. can. 5. Con. Arelat. 2. c. 14. cum sim. & infra sess. 24. de reform. cap. 12.

Nihil est, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum assidue instruat, quam eorum vita, & exemplum, qui se diuino ministerio dicarunt: eum enim à rebus saeculi in altiorum sublato locum conspiciantur, in eos tanquam ^a speculum reliqui oculos conijciunt, ex ijsque sumunt quod imitentur. Quapropter sic decet omnino Clericos, in fortem Domini vocatos, vitam, moresque suos omnes componere, ^b vt habitu, gestu, incessu, sermone, alijsque omnibus rebus, nil, nisi graue, moderatum, ac religione plenum praeseferant: leuia etiam delicta, quae in ipsis maxima essent, effugiant, vt eorum actiones cunctis afferant venerationem. Cum igitur, quo maxime in Ecclesia Dei & vtilitate, & ornamento haec sunt, ita etiam diligentius sunt obseruanda, ^c statuit sancta Synodus, vt quae alias à summis Pontificibus, & sacris Concilijs de Clericorum vita, honestate, cultu, doctrinaque retinenda ac simul ^a de luxu, ^b comestationibus, ^c choreis, ^d aleis, lusibus ac quibuscumque criminibus, ^e nec non secularibus negotijs fugiendis copiose, ac salubriter sancita fuerunt, eadem in posterum iisdem penis, vel maioribus, arbitrio Ordinarij imponendis, obseruentur, ^f nec appellatio executionem hanc, quae ad morum correctionem pertinet, suspendat. Si qua verò ex his in desuetudinem abiisse compererint, ea quam primum in vsum reuocari, & ab omnibus accuratè custodiri, studeant, non obstantibus consuetudinibus quibuscumque, ne subditorum neglectae emendationis ipsi condignas, Deo vindice, poenas persoluant.

Vide Gisbert. Scheuc. de ecclesiast. vita, & moribus, Camill. Borrel. in summ. omnium decif. tom. 1. tit. 11. Campan. in diuersis iuris canon. rub. 4. Bellet. disquisit. cleric. p. 1. tit. de discipl. cleric. metaplum in collect. ad cap. 2. & per forum de vita, & honest. cleric. & de officio potest. Parocho cap. 6. & de iure ecclesiast. lib. 1. cap. 40. & de modestia in habitu, gestu, incessu, & sermone nouissime Stephan. Veyms ad constit. vltimas 24. ex antiquo iure de sumptibus, & per Concil. Trid. in nouitat. constit. 8. num. 1. vers. quapropter.

1. ^a De luxu. De hoc in habitu, seu vestitu. aut vestium colore, vel nimio crimium, seu capillorum cultu, aut affectata compositione, dixi late d. tract. de iure ecclesiast. lib. 1. c. 40. ex num. 17. cum multis seqq.

2. ^b Comestationibus. De comestationibus, & inhonestis conuijs à clericis fugiendis, egi eod. tract. de iure ecclesiast. lib. 1. cap. 40. ex num. 51.

3. ^c Choreis. Non licere clericis interesse choreis, & saltationibus, ne propter motus obscenos oculi eorum contamineantur, probant cap. Presbyteri 19. dist. 1. 57. tit. 5. part. 1. vbi Gregor. Lop. in gloss. 1. & l. 34. tit. 6. part. 1. vbi gloss. 7. Vgolin. de officio Episcopi cap. 13. §. 30. num. 1. Ego ipse d. tract. de iure ecclesiast. lib. 1. c. 40. num. 62.

4. ^d Aleis. Non licere clericis ad aleas, & taxillos ludere, probat cap. penult. de vita, & honest. cleric. cap. cum inter delictos, de excess. Pral. l. 57. tit. 5. part. 5. Fr. Emman. quest. regul. tom. 2. quest. 37. art. 1. Paul. Comit. respous. moral. lib. 1. quest.

50. Camill. Borrel. d. tit. 11. num. 33. Aldrete de religiosa discipl. tuenda lib. 2. cap. 16. §. 3. num. 17. Molin. de iustit. tract. 2. disp. 51. vers. quod verò, Carol. de Grass. de effectib. clericali. effect. 22. Farin. in praxi crimin. p. 3. quest. 109. nu. 6. cum seqq. Squillante de obligat. cleric. p. 2. num. 45. Bellet. disquisit. cleric. part. 1. tit. de disciplina cleric. §. 24. Illustrif. D. Roder. à Cunha in comment. ad cap. 1. num. 1. cum seqq. 35. dist. Vgolin. d. cap. 13. §. 22. num. 2. vbi subdit hoc procedere in omnibus clericis, qui Ordine sacro initiati sunt, vel in minoribus constituti, si beneficium habeant ecclesiasticum, & num. 3. quod nec per alium ludere possunt, & in fine restingit, vbi animi gratia secretò, & modicè luderent absque scandalo, & §. 23. num. 1. resolut. peccare mortaliter clericos praedictos, qui aleis, & taxillis ludunt, refero Ego ipse d. tract. de iure ecclesiast. lib. 1. cap. 40. num. 66. cum seqq.

6. Nec non secularibus negotijs fugiendis. De his omnibus late egi d. tr. de iure ecclesiast. lib. 1. c. 40. à num. 83. vsque ad n. 131. Nec appellatio executionem, &c. Vllam appellationem impedire non posse istarum poenarum executionem, cum ea suspendere non possit illa, quae ad morum correctionem pertinet, dicit Stephan. Veyms d. loco num. 12. in fine. nam in causis visitationis, & correctionis appellatio post diffinitiuam non suspendit executionem, Narbona l. 59. gloss. 1. num. 119. tit. 4. lib. 2. Recop. vide supr. sess. 13. de reform. c. 1. à num. 5. Subditum non posse à correctione, quam Superior contra illum facit, appellare, pro-